

STUDENTENTS

IZNĀK 2 REIZES
MĒNESĪ

AKADEMISKĀS DZĪVES LAIKRAKSTS

NUMURS MAKSĀ
20 SANT.

Redakcija un kantoris
Rīgā, Meierovica b. № 11, dzīv. 15. (Ieeja no Valdemāra ielas). Tajr. 32636. Runas stundas:
svētdienās no 11—12, pirmdienās no 18—19.

K. Branta un K. Upeslejas nodibināts 1922. gadā.
Pasta adrese: Rīgā, Pasta kaste № 70. Pasta tek. rēķ.: 424. Gada abonem.: Ls 5.—
Sludinājumu maksa: priekšpusē 90 sant, tekstā 60 sant., sludin. daļa 20 sant., pa
petittrindīgu + 5% sludināj. nodoklis.

№ 156.

Piektdien, 8. novembrī 1929.

VIII. ak. g.

Universitātes mācības speku un studentu gājieni uz braļu kapiem 18. nov. plkst. 9 no vecās ēkas. No kapiem atgriezīsies kopējā gājienā.

Akademiskā dzīve un iela.

Vienpadsmit gadi valsts dzīvē. Vienpadsmitais — mūsu Universitātes dzīvē, — tai pašā dzīvē, kurai vajadzētu būt pārējai sabiedriskai dzīvei par sirdsapziņu. Kam, — ja ne akadēmiskai dzīvei jāstaigā skaidrākie un gaišākie atziņu ceļi? Skaisti vārdi rakstīti mūsu Alma mater karogā: scientiae et patriae. Tas nozīmētu, ka ne tikai zinātnes, bet arī visplašākās sabiedrības un valsts labā mums jāstrādā. Zinātne šeit tikai ierocis, lai kalpotu tēvzemei. Vērojot mūsu akad. dzīves desmit gadus, šķiet, ka nav viņa paspējusi vēl attaisnot šos divus centienus. Viņa itkā iet pavadā pārējai dzīvei. Līdzības veidā — viņa vēl par vienu gadu jaunāka par valsts dzīvi.

Šeit runa nevar būt par pašiem atziņu ceļiem. Viņi ir skaidri un nepārprotami. Vairāk jābūtu vēl tiem, kas nav vēl izauguši no viduslaiku scholastikas, jeb — iestīguši modernās demagoģijas garā. Akadēmiskās dzīves atziņu ceļi, mūsu laikmeta apgaismojumā, ir jau tukoti un iztukoti. Un ja ir vēl tādi, kas grib orientēties uz scholastiku, vai demagoģiju, tas norāda, cik tālu šie cilvēki stāv no mūsu Alma mater pirmā centiena. Ne par atziņu ceļiem, bet par viņu gājieniem un atziņu nesējiem jārunā. Ne par mūsu Alma mater, bet — viņas audzēkņiem, lai — šīs finišas. Un tieši — par akadēm. sab. dzīvi!

Bija laiks, — nenosvērtais pēckara laikmets, — Universitātes dzīvē, kad bija jāmeklē kaut kāds līdzsvars. Iela ar savu demagoģiju laužās akadēmiskā dzīvē. Kas toreiz nenotika! Nacionālisma vārdā pretiniekiem mauca, — burtiskā nozīmē, — samazgu spaiņus galvā. Klapēja žēdus un t. t. Sociālisma vārdā pretinieku provocēja, lai slēpti un konsekventi Universitāti pataisītu par vienu lielu sociālisma katedri. Savā ziņā tā bija mūsu Universitātes laime, kad šai kritiskā laikā, viņas priekšgalā stāvēja tāds cilvēks, kā nelaiķis prof. E. Felsbergs. Viņu nesaprata. Pat — pārprata. Bet neatlaidīgi, bez jeb kādiem asumiem, vai partejiskiem aizspriedumiem, viņš universitātes dzīvi ievadīja akadēmiskā garā, kur nebija ne grieķa, ne jūda, — ne organizēta, ne neorganizēta.

Ciņas asumi bija izbeigušies, bet viņu atbalss vēl šalkoja universitātes koridoros. Un tad, kā par brīnumu, radās cilvēki, kas veikli prata izmantot „politisko situāciju”. Kas nāca ar gudru padomu: — akadēmiskā dzīve apdraudēta. Apdraud viņu sociālisti, apdraud minoritātes, apdraud „neorganizētie” nacionālisti. Mēs esam organizēti nacionāls spēks, organizācijas — kurām akad. dzīvē ir zināmas tradīcijas, atbalstīt mūs visās lietās un vietās un mēs centīsimies pasargāt akad. dzīvi no ielas.

Tā, arī, iznāca. Panāca netiešu vienošanās starp dažām mācību spēku aprindām un Prezidiju Konventu. Šī netieša vienošanās konkrētos gadījumos tika izprasta daudz plašāk, kā to var iedomāties. Ne par velti J. Lapiņš izrakstījis: — Es daudzus simtus jaunekļu esmu nodevis korporācijam... Sākās feļerzais korporāciju uzplaukums. Kādā ceļā viņš panāks, to vēl pārdzīvojamā laikmeta asumi un nenosvērtība neatļauj rakstīt. Bet tā būs viena no interesantākām lapas

18. novembris. „Studentam” zīmējis: O. Norits.

pusēm mūsu stud. organizāciju vēstures grāmatā.

Skaidrs, — korporācijas stāvēja lielu uzdevuma priekšā. Viņas bija kaut ko uzjēmušās. Bet uzņemtais prasīja dziļu pienākuma apziņu. Un tās viņām pietrūka tūlīt pēc panāktās vienošanās. 1925. g. korporācijas atklāja sevi, ka viņas nerēķinās ne ar vienu citu, kā tikai ar sevi. 1925.—29. gadu posms akad. dzīvē ir viens no visinteresantākajiem. Ārēji, gan, tur maz interesanta var saskatīt. Bet tas arī dabīgi, jo viss bija aizgājis dziļumā. Jāteic, ka, bez pēdējo piecu gadu dziļas un vispusīgas izpratnes, akad. dzīve savās tālākās gaitās būs kuņam katram neizprotama. Stingrai objektīvi novērtēšanai domai vēl jānāk par šo laika sprīdi. Bet patreizējais laikmets nav vēl tādi labvēlīgs. Un tagadējā laikmeta students stāv nesaprašanā par korporāciju skaļo un plašo reklāmu, par viņu filistru „memorandumiem”, par konkordiju dibināšanu un par vienotību nogaidīto stāvokli. Korporācijas un konkordijas kaut kā paspējušas sevi izteikt. Tikai vienotnes un, pa daļai, nac. stud. biedrības paliek rezervēti atūrigas. No vienas puses šo rezervēto atūribu var dažādi tulkot, bet no otras puses skaidri jūtams, ka ciņas nav vēl galā. Ciņas — par latvju studenta garīgo seju. Ciņas — pret šauru nogrupējumu autoritatīvu akad. dzīvē. Scientiae et patriae! Šiem centieniem vēl jāpiepildās!

Bet dzīve pēdējos gados gāja uz priekšu. Pārvarēdamas dažādas pretrības, veidojās pārējās stud. organizācijas. Veidojās savā varas apziņā arī korporācijas. Un desmit gadu jubilejas svinības parādīja visai atklātībai, ka Prezidiju Konventa savā varas apziņā pāraudzis Universitātes Padomi. Sen atpakaļ ievirzītai politikai sekas tās, ka visas pārējās stud. organizācijas tiek sistematiski no akad. dzīves izbīdītas uz ielas. Ar Prezidiju konventa gādību!

Konkordijas, kā visjaunākās stud. organizācijas, neapsvērdamas situāciju un stāvokļa nopietnību, — kas šeit

būtu darāms, — savā karstasinībā un „krāsu” jūsmā, ciņas asumā grib pajemt līdzī to pašu ielu, uz kuņas viņas piespiesti atrodas.

Stāvoklis, principiālā nozīmē, diezgan nopietns! No jaunu mūsu Universitātes dzīvē laužas iela, ar savu polemiku, kas sastāv no ļaunām insinūācijām uz bezgaršīgiem uzbrukumiem. Un polemika ir bez šaubām visnepatīkamākais līdzeklis patiesības iztirzāšanā. Nevar šaubu būt, ka jāaizstāvas, ko katrs no mums tura par patiesu; strīdēsimies. Bet strīdēdamies neaizmirsīsim savu cieņu. Un par visām lietām — Alma mater cieņu!

R. Voicans.

Darba etikas lekciju ciklu nodibināšana.

13. septembrī š. g. L. O. St. padomes Vienotņu frakcija lika priekšā L. O. Studentu padomes prezidijam ierosināt caur Studentu padomes pārstāvjiem L. Universitātes Padomē darba etikas lekciju ciklu nodibināšanu, vedot to sakarā ar L. Universitātes 10 gadu pastāvēšanu.

Šis ir Vienotņu frakcijas otrs lielākais iesniegums, kurā izvešana dzīvē uzskatāma par nepieciešamu, jo šādam lekciju ciklam dziļš un plašs pamats un pēc savas būtības šeit nav nekas smadzenēs izperināts — pie galda sēžot izdomāts, bet pats dzīves ritošais rats pēc tā prasa.

Pirmais iesniegums bija par statistiskā biroja dibināšanu, pirmajā vienošanās panākta, taču pašvaldības komisijā svarīgais priekšlikums nogulies.

Pieejot pie darba etikas lekciju cikla nepieciešamības tuvāka apgaismojuma, jo tādas lekcijas mūsu studējošiem būtu jaunas un neparastas, gribu aizrādīt, ka ierosinājumā sacīts, ka lekcijās par darba etiku reizē apskatāmi dažādu arodu darba tradīcijas, etiskie principi un viņu uozme.

Pasaules karš visā saimnieciskā un politiskā laukā ienesis ļoti ievērojamas pārveertes. Starp citu, kā sekas daudzās jaunnodibinātās valstīs un sakarā ar to tautu pašnoteikšanās spējas pieaugušas. Šie sasniegumi ir vērtējami augstu, bet kamēr tautas dzīvākais spēks veic lielos darbus — atrodas kaļa laukos, tikmēr daudz kas, kam nozīme kultūras pacelšanā, panīkst, sakropļojas. Uzskati mainās pārāk krasi, rodas lūzumi un sabrukumi. Karš ir vislielākais profesionālas etikas principu iznīcinātājs un samaitātājs, nedodot viņa vietā neko jaunu un attaisnojošu. Etiskam limenim slidot uz leju, tiek apdraudēta sekmīga valsts izveidošanās un uzplaukšana. Kā visbēdīgākā parādība jākonstatē, ka arī daudzos akadēmiski izglītos darbiniekos novērojams pārliecīgs utilitarisms un skaidru jēdzienu trūkums, par to, kas savienojams ar attiecīgā aroda darbinieka cieņu.

Pirmie gadi pēc pasaules kara visai lielu graujošu iespaidu uz darba etiku nevarēja atstāt, jo nebija novērojama tik liela arodu konkurence, kā tas tagad un turpmākos gados būs, bez tam klāt nāk nākošie akadēmiski izglītotie darbinieki, vēl piederēja pie agrākās skolas ar attiecīgi izprastām dzīves atziņām un pirmskāpa darba etikas jēdzienu apdvesmojumu, kas nebija kara laikā cietis lielā mērā. Tagadējā jaunatne pateicoties ļoti daudzām nelabvēlīgām parādībām, nevar gūt dziļu ieskatu par nākošo darba lauku un tām etiskām prasībām, ko šis lauks uzstāda apzintgam darbiniekam.

Akadēmiski izglītotie darbinieki ir faktiski valsts un visas kultūrālās dzīves noteicēji, viņu rokās bieži atrodas daudz cilvēku drošības, labklājības un veselības. Šī apziņa saistīta ar lielām morāliskām prasībām.

Darba etika un arodu tradīcijas nav izvedamas ar rakstiskiem noteikumiem, bet zināmas līnijas var viltēt un var uzstādīt profesionālas etikas principu sarakstu. Ievērojami panākumi sasniegti Z. — Amerikas Sav. Valstīs, tomēr tas iespējams, kad noskaidroti un izprasti paši darba etikas jēdziena pamati, kad iepazīstināti jaunie, dzīvē izejošie akadēmiskie darbinieki.

Arī skolu dzīvē pagājuši 10 gadi, iezīmējami jau gandrīz normālo laiku stāvokli, kad skolnieks iesāk mācības zināmā vecumā un tā pakāpeniski, bez pārtraukumiem, nonāk pie augstskolas durvīm. Ar katru gadu pavairojas universitātē pēc gadiem jauno studentu skaits, dzīves izprasmes ziņā tie tālu stāv aiz veciem studentiem. Straujais pārveidošanās laiks un jaunradīšanas steiga nenovēršami atstāj nenosvērtu, bet tomēr dziļu psiholoģisku iespaidu uz jauniem studentiem, kas ļoti daudzos gadījumos nostājas pretīm atzītiem un vispār pieņemtiem darba etikas un tradīcijas pieņēmumiem. Šo jau vispārīgi pieņemto normu pazišana vajadzīga un nepieciešama. Studentu dzīvē izcilus lomu spēlē organizācijas, it sevišķi tās, kurām iekšēja intīma dzīve, pie kādām pieder arī vienotnes, tomēr studentu organizācijas nav uzskatījušas par mērķi un nekad nevarēs aizpildīt darba etikas lekciju ciklu vietu, jokatrāi fakultātei tās ir atšķirīgas un īpatnējas. Neorganizētiem studentiem pievestais jautājums ļoti svarīgs, aiz tā iemesla, ka liela daļa no tādiem studentiem atsvešinājušies no sabiedriskās dzīves un zaudējuši pat elementārākos kollegialitātes principus.

Vasaras praksē strādājošais students tāpat nedabū pareizu jautājuma atrisinājumu, diemžēl, gūst pat gluži pretējos ieskatus.

Ļoti daudz studentu uztura pelnīšanā nodarbināti vienā darbā, bet studē citu, tāpēc pavisam nepieciešami iepazīties arī ar sava speciālā darba tradīcijām.

Šādu lekciju cikli vai katedri pastāv

pie lielākām universitātēm un it sevišķi izplatīti Z. A. Savienotās valstīs, kur arī izveidojušies labi pārskatāmi profesionālo principu saraksti.

Ierosinājums atradīs lielu piekrišanu pie visom studentu frakcijām, izņemot apvienoto progresistu. 26. oktobrī š. g. Studentu padomes plenārsēdē, pret progresistu balsim, pieņēma iesniegumu celšanai priekšā Universitātes padomē.

stud. ing. M. Grietēns
Stud. pad. loceklis.

Rudolfs Blaumanis.

Desmitā novembrī tiek atklāts Rudolfa Blaumaņa pieminēklis. Sakarā ar to, man gribētos pakavēties pie tiem viņa veidotiem tēliem, ar kuriem tas ieguvis ne tikai paliekamu vietu mūsu literatūrā, bet varbūt, vēl lielāku mūsu sirdis.

Novēle un drama ir dzejas veidi, kuri prasa no dzejnieka lielāko objektivitāti un bezpersonību, jo viņos vairāk parādās rakstnieka iegušanās spējas, māksla novērot un attēlot ārējo pasauli.

Šie abi dzejas veidi ir raksturīgi arī Blaumanim, un jo interesantāki tie kļūst caur to, ka mākslinieks daudzos no viņiem ir attēlojis pats sevi.

Tā dramā „Uguni”, dramatiskā ziņā pabālais Aldera tēls kļūst interesants, ja zinām, ka Blaumanis viņā tēlojis pats sevi.

Viņā ir liels dedzīgums, bet reizē arī pašsavaldīšanās un mākslinieciski radošs darbs, kā iepriekšējā nepieciešamība. „Man bij jādzejo un es dzejoju”, atbild Alders baronam, kad tas viņam dod padomu atsāties no dzejošanas, jo tā tikai visretākos gadījumos ko ienes. Mūsu literatūrā Blaumanis izceļas ar saviem līdz pēdējai iespējamībai veidotiem skaidrajiem tipu zīmējumiem. Tomēr, visi šie tēli mums ir tik bezgala tuvi un saprotami, jo Blaumaņa mākslinieciskā laboratorijā ir savā ziņā vienmuļi, bet iekšēji tik bagātie lauki. Nekur mēs neatradīsim tik īpatnējus un reizē arī viengabalainus tipus, kā uz laukiem un ja jēmam vērā Blaumaņa lielo novērošanas un cilvēku paziņas spēju, tad kļūst saprotams, kāpēc lasītāji vēl vienmēr redz viņa veidotos tēlus kā dzīvus. Šī meistarība

Blaumanim nav nākusi bez nopietna darba un studijām.

Kā gleznotājs un tēlnieks studē modeļus, pūlēdamies atrast to īpatnības, tā Blaumanis ir pētījis cilvēkus un viņu dvēseles. Un lai jo labāk varētu pieiet cilvēkiem, tad viņš nav bijis tikai auksts novērotājs vien, bet sniedz pretī pats savu dvēseli. Daudzreiz tas viņam jānožēlo, jo ir tik maz cilvēku, kas to saprot un kādā dzejolītī viņš raksta:

„Ak pārāk steidzīgs
Allaž esmu bijis!
Uz visām pusēm
Sniecos un tiecos
Pēc mīlām rokām —
Un pievilu sevi
Ar aplamām domām
Ka pāris ciešāku
Pirkstu spiedienu
Dibinot draudzību...”

Labu tiesu no saviem pārdzīvojamiem Blaumanis ielicis fragmentā „Jette”, vēstulēs, kuņas burtlicis Jānis raksta savam draugam. Viņš sastapis jaunavu, kuņa ir tik skaista, ka to nemaz nevar aprakstīt, tik nevainīga, šķīsta un bailīga, un iemīļējis viņa no pirmā acumirkļa.

„Zināms, ka viņas neprecēšu”, raksta Jānis, „bet tas apstākļi taču nedz tev nedz kādam citam nedod tiesību man aizliegt viņu mīlēt.

Es slāpstu pēc mīlestības, pēc karstas, degošas mīlestības.

Es gaidu pēc tās gadiem, meklēju pēc tās un neatrodu un nu, kad piepeši uzeju avotu, iz kuņa dzešēt savas slāpes, tad man uzsauc, nedzer!

Par velti. Es būtu gēķis, ja tevi neklausītos.

Es dzeršu un ļaušu dzert!” Tomēr šī mīlestība nav pilnīga un Jāni moka domas, ka viņa varētu to turēt par nekrietnu cilvēku tādēļ, ka viņš to noskūpstījis.

Tāda ir arī Blaumaņa traģedija, palikt vienmēr vienam ar savām jūtām; un ja nelaimīga mīlestība sākumā ir dzejnieka laime, jo dziļie pārdzīvojumi iekustina snaudošās mākslinieciskās radišanas spējas, tad vēlāk jūtām pieaugot, tās paliek par daudz mocīgas.

Lai indivīds viņās nesadegtu, tad jārod tām ārēja izpausme, un ja nu tas, kam viņas domātas, atsakās tās pieņemt, tad pēdējās tiek izšķīstas

nelietderīgi tādējādi liedamās cilvēka dvēselē resignāciju un vienaldzību apkārtējam.

Tāda ir mākslinieku un jūtu cilvēku traģedija un gandrīz katram viņu jūtu pārpilnība sagādā tik daudz ciešanu, ka tie nereti sajūt to kā lastu. Viencēliena „Sestdienas vakars” pašu autoru ļoti atgādina Bungatiņš.

Pasaulei, kas Pupiņas paskaidrojumā ir lepnoms, kārums, viltība, citu sviedri, greznums un skopums, visam tam Blaumanis, tāpat kā Bungatiņš aizgājis gaļām.

Nāk prātā Braki, kur dzejnieks pavadījis savas pēdējās dienas dzimtenē. Slimības novārdzinātām, visa dzīve tam liekas kā kvēpiem piebērta, bet Brigaderi tas raksta „Negribas jau man mirt, ļoti negribas, bet man kremit daudz, daudz vairāk tas, ka es kā rakstnieks apkūstīšu, taisni tad, kad gribēju radīt savus pilnīgākos darbus. To vislabāko es pajēmu līdz kapā un nekrologi rakstīs, ka es esmu savu gaitu jau dzīvs būdams noslēdzis, esmu izrakstījis.”

Kā tas redzams no dzejoļa Sappu zeme:

„Ir zeme pret saules rietu,
To sapnī redzēju.
Turp ietu es, turp ietu,
Vairs atpakaļ nenāktu.”

Blaumaņa ilgu zeme ir bijusi Itālijā, bet savās mūža pēdējās dienās, viņa skats vērsās uz ziemeļiem, uz Somiju. Šeit arī noslēdzies viņa mūžs un kā vienīgais apmierinājums par dārgo zaudējumu, mums lai ir dzejnieka pēdējie brīži, kuri varbūt vientie ir bijuši tam saulaini.

Tā Štrālam viņš raksta „kad manas balkona durvis vajā, tad es no savas gultas varu redzēt Saimas ezeru vizam. Meža priekšā, netālu no manas mājas, stāv atsevišķi divi koki: priede un bērzs.

Bērzs arvienu palokās pret priedi, kā miligs latvju jauneklis, bet priede izturas auksti kā somu jaunava...

„O, man te ir daudz dzejas!”

Un mātei viņš raksta, „Esmu laimīgs, ka šeit nokļuvu, iet labi uz priekšu...”

Dažas dienas vēlāk Blaumanis izbeidz savu gaitu. Rud. Prūsīs.

Jaunekļu Kristīgās Savienības akadēm. sekcija
14. novembrī plkst. 20 tiks nolāsīts no

Prof. Kundziņa
priekšlasījums:

Modernais students un kristianisms

J. S. K. telpās, Jūra Alunāna ielā 7

Ie-eja brīva

Pirmatnējo klintāju un tūkstošezeru zeme.

(Ģeoloģiska ekskursija dienā. Somijā)

Fennoskandija — Somija kopā ar Skandināvijas pussalu — pieder tiem samērā nedaudzkiem apvidiem zemes virsū, kur redz parādāmie dienas gaismā zemes garozas visvecākos iezus: gneisus, granitus un c. Būdams atsegts jau no zemes vēstures visvecākiem laikiem, šis lielais kristallisko iezu massivs ir spēlējis jo ievērojamu lomu arī kaimiņu zemju ģeoloģiskā uzbūvē. Arī Latvijā zemes virsējos slāņos — mūsu ledus laikmeta nogulumos — ir tik daudz „somiska”, ka laukos mēs gandrīz vai uz katra soļa sastopamies ar granītiem, porfīriem, gneisim un c. akmeņiem, kas pa lielāki daļai nākuši no Somijas klintim. Lai sekmetu Latvijas leduslaikmeta nogulumu pētīšanu un iepazītos ar Somijas ģeoloģisko uzbūvi, L. Universitātes ģeoloģiskais institūts, prof. Dr. E. Krauzes vadībā sarakoja šī mācības gada sākumā ģeoloģisku ekskursiju uz Somiju. Ekskursijā kopā ar 11 L. U. studentiem piedalījās arī 2 ģeologi no Kaļaulāču Universitātes.

Tuvojoties Helsinkiem, no jūras jau lielā attālumā redz krastā atspīdām gaiši sātās vai iepelēkās migmatītas (gneisa un granīta maisījuma) klintis, kas veido neskaitāmas pussalas un salas un guļ arī visas Somijas galvaspilsētas pamatos. Migmatīts savos dažādos veidos ir viens no vairāk izplatītiem Somijas iezīem. Helsinku apkārtnē to redz daudz. Uz ziemeļiem no Helsinkiem, cauri migmatīta klinšu pauguriem, izkalts vecākais Somijas dzeļceļa posms no Helsinkiem uz Rūhimāki (būvēts 1862. g.), pa kuru mēs jau otrā ekskursijas dienā dodamies laukā no Helsinkiem uz Lahti pilsētu apskatīt lielo Somijas gal a-

Jānis Rutkis.

Es kļuvu viens.

Es kļuvu viens kā trimdā noziedznieks;
Nedz draugu man, nedz dvēselei vairs dusas.
No krūtīm izravēts man tapa katrs priekšpalikušas klusas.
Un kokles skanošas bij palikušas klusas.
Sirds, nesaki, ka vientulības spaidis
Kā svina padebess pār tevi liecas,
Kad sāpēs izlaužas tev apslēpti kluss vairs,
Tas visu, visu izteikt tiecas.

Rud. Prūsīs.

Vizijas.

Nakts.
Es stāvu zem zvaigžņotām debesīm un skatos, kā tumšie namu silueti stiep savas akmeņainās rokas pret blāvajam mirdzumam, kas plūst no margošām zvaigznēm un kā miksti zīda pavedieni tinas ap sakarsušo seju.

Es klausos, kā pumpuri briest, jūtu tās apslēptās trīsas, kas loņā pa sīkajiem zaru galiņiem un dzirdu jaunās dzīvības klusās gaviņu dziesmas. Kaut kur dziļi apakš manīs dejo spocīgas ēnas un izstiepusi savus guismas taustēkļus, baudkāre id modernā meduza-pilsēta.

Es pieveicu acis un mana atmiņa uzbuļ man saules apspīdētus lielceļus, kas kā zelta lenta vijas cauri zajājam druvām.

Brūni, saules dedzināti stāvi kustas sarkanajos ziedos ligojošā dābola laukā un baltā putekļu mākonītī tīts kustas neliels lauku zirgēlis pa vizošo lielceļu. Saule, un es redzu zemes elpu, kas vilņveidīgi ceļas pret dzidrajām debesīm.

Gans izlaidies koka paēnā, bet govīs slinki plūc trekno zāli.

Mūzika, vai gana stabule?
Nē, tas tuvējās kafejnīcas dzēss.

Iekšā kustas vieglās vasaras drānās ērti stāvi.

Smaida koķetes riebtīgs, sarkans kā asins, krāsotās lūpas. Haotiskā troksnī skan kautošās dzešbenda skaņas un kailajos dāmu plecos redz iezīdušās sirmgalvju zeltotās mutes.

Kā neprātā maldos pa bezgalīgajiem koridoriem un no katra kaktā man pretī mirdz zeltotās kaislības un cinisma izķēmotās mutes. Dūsmās es paceļu dūres, bet mutes ir valgas un riebtīgi glēvas un mazās ačeles trūli raugās man seją.

Kaut kur pazib maza, balta roka un tad pār visu kļājas melnas, elpu smācējošās ēnas.

Nemaņā raugos un jūtu kā klusi dreb jaunās bērza lapiņas un vizmojoši mēness stari laužas no pelēkajiem mākoņu blāķiem.

Sapnis vai īstenība, varbūt ne viens ne otrs, varbūt dzīve...

Pārpratumi.

(Feletons).

Jūs jau zināt kas ir pārpratums. Kur, gan un kā gan viņš nepalāiz savus pirkstus un izlāisa vienu mudzēkli, pudzēkli, vai jucekli un bieži vien tevi nostāda tā, ka tu vairs netici ne savām acīm ne austm un neatšķir labo no kreisās.

Es saņemtu ielūgumu uz L. U. lauks. fak. stud. biedr. balli. Tad nu arī daudz nedomādams vienreiz iebuktēju bikses, nomazgāju muti, nopļāvu vaiģus un deguna apakšu, nagus nogriezu līdz tai vietai, kur sāk sāpēt un 9. vakarā viens vientīgs sēdēju Lielās gildes lielajā zālē. „Klibjāņa kgu iūdž ierasties š. g. 2. nov. plkst. 21. uz tradicionālo koncertu-balli,” es vēlreiz pārlasīju ielūgumu pārpratumu meklēdams. Es biju Klibjānis, es sēdēju L. gildes zālē, man bij pulkstens — nu to tad es arī stundu atpakaļ bīdīju, kad ar ilks pulksteni trešo reizi nozvānīja, kad priekšā man sēdēja savi trīs profesori un aiz muguras drusku vairāk studiozu. „Izpildīts Silis jkdze”, izla-

sīju programmā, bet iznāca viens biksainis ar vijoli un pavadītāju. Par laimi pats pateica, ko viņš mums uzspēlēs, jo programmu kā pārpratumu noglabāju piemiņai. Viena un viens uzdziedāja lai, ko, to nu gan netaicā un priekšā arī neviens nestādījās. Tā es arī neuzzināju kas tur bija un kas nebij pēc programmas. Dejā es jutos kā „Venecijas nakti” „Mēness gaismā” vai „Apašu paradze”. Divi prožektorī imitēja tumsu kailajā zālē, ķelneru turētā bufetē plandījās papīra strēmeles, bet balles istabā viens lukturim piekārts lapots zars novērsa pārpratumus, ka dekorācijas nav ne par vēlu nojēmas, ne par agru uzstādītas, bet domātas „lauksaimnieku vakaram”.

Mājās es atkal bīdīju pulksteni uz priekšu un priecājos par tiem kāpostiem, kuņģus septiņos ritā pasniedza rīkotājiem un, ar vai bez pārpratuma, arī tiem, kas likteņa vai labākas omas dēļ, bij tur vēl aizķērušies.

Tis nav tīs, bet tīs ir drūģijs, noskaidro „pārpratumu” studentu padomē viņas priekšsēdētājs. „Studentus gājīnā sakārtoja P. K. loceklis un „streiklauzus” solīja fabrikants. Palāizaties kungi Prezīdijam, ja priekšsēdētājam būs jāsaka s a v s vārds, viņš prasīs un respektēs j ū s u padomus.”

„Novērots, ka pēdējā laikā konkurences dēļ kāda cita firma sākusi izlaist savus mazvērtīgos ražojumus mums ļoti līdzīgā iepakojumā. Ievērojiet mūsu firmas vecumu un lielo nojēmeņu skaitu, esam griezušies attiecīgās iestādēs mūsu markas aizsardzības dēļ. Līdz tam lūdzam publiku sīki ievērot ārējo izskatu un paziņojam, ka atturēsimies no visiem tiem, kas kaut kā būs saistījušies ar mūsu negodīgajiem konkurentiem.” Es izlasīju to kāda laikraksta sludinājumu daļā un nodomāju, kāds pārpratums gan nav jāpiedzīvo tiem, kas spējja vieta nopērk alu un pistoles vietā pugaču.

Universitātes padome nosodījusi P. K. rīcību sakarā ar lēmumu pār piedalīšanos svētkos atkarībā no konkordiju piedalīšanās, bet konkordijas par nelūgtu sekošanu. Vai nu konkordieši ir sapratuši to, kā gandarījumu sev un tāpēc atsaukuši savu sūdzību par olām, vai arī es esmu pārpratis avīžu ziņu.

Kādreiz es redzēju četrkrāsu mucu, apeju apkārt — uzraksta nekāda, pat § II. nav rakstīts uz gala. Skaidas vai pulvers? Es piekļāvēju, sak, ja būs pulvers, tā uzskries gaisā. Ja cits kas būs iekšā, tad pētīšu skaņu. Es biju pārpratis mucas saturu. Tā palika vesela, palika stāvam, bet skaņas — tās pielēja veselu avīzi. Bet kur tik tālu atskan mans klauvējums, tad jau es zinu, kas ar to mucu.

Atraduši „gudrību” „gudrie” ļaudis: „Klibjānis esot vēja rādītājs.” Vai tad līdz šim mana spalva nebūtu griezusies pret nebūšanu vējiem, krāsu vēsmām, alus straumēm, lielību plūdiem, ja, un arī pret stājajiem pretrunu vilņiem četrū apgabalū ezeriņā. Klibjānis.

Konkordiju principi.

Kad rektors laiž pie vārda no modes izgājušu vecu feletonistu, tas nozīmē, ka ar modes lietām kaut kas nav kārtībā. Es gan no viņam nemilu aizrauties. Ja pārāk kļiedzoša reklāma kļūst un piedāvājums uzbāzīgs, aizeju mājās, uz labu laimi uzskīru kādu no mīļākām grāmatām, un — lasu.

Vakar izlasīju sekošu: — kad pie dzīves koka sāk raistīties pumpuri un dīgt jauni zari, tad zūd garīgo spēku līdzsvars; tad izzūd gariem vienam pret otru pacietība; tad laika gars cinās uz dzīvību un nāvi.

Pieci gadi atpakaļ šādu ciņu pieteica korporācijas pārējām organizācijām. Gala rezultātā iznāca „memoranduma” blikšķis. Tagad tādu ciņu pieteic kon-

morenu Salpausselku. Divu grandiozu valņu veidā šī galamorena stiepjas no Hangō gar Lahti un Saimas ezeru, pāri visai dien. Somijai. Lahti apkārtnē mūsu ekskursijai bij izdevība iepazīties ar lieliski izveidoto pirmo Salpausselkas valni. Vietām tas sētin nosēts lieliem akmens blūkiem, iekšēne turpretim gandrīz viscaur sastāv no oļiem, grants un slāņotas smilts, kā to labi redzējam kādā svaigā atsegumā dažus km. uz austrumiem no pilsētas. Uz kāda lielāka galamorenas paugura atrodas spēcīgā Lahti radio-stacija. Galamorena, jaukie ezeri un mežu puduri padara Lahti apkārtni par vienu no skaistākām dien. Somijas vietām. Ik gadus februārī šē notiek internacionālas slēpošanas sacīkstes — t. s. Salpausselkas sacīkstes. — Pilsētiņas tuvumā arī paceļas dien. Somijas augstākais kalns Tiirismaa (223 m.)

Uz ziemeļiem no Lahti aiz galamorenu grēdām izbeidzas dien. Somijas piekrastes josla, kuŗa pēc ledus laikmeta bijusi jūras applūdināta un raksturojas ar nogludinātiem klinšu pauguriem un smilts un kārtaino mālu nogulumiem zemākās vietās. Uz ziemeļiem paceļas Somijas centrālā plakankalne ar ipatnēju ainavas raksturu. No 40000 Somijas ezeriem lielais vairums ietilpst šīn centrālajā plakankalnē, aizņemot ap 20% no visa apgabala platības. Lielāku un mazāku ezeru ar salām un stipri izrototām krastu līnijām te ir tik daudz, ka vietām var noiet jūdzēm garus gabalus ar sajūtu, ka tu vēl arvien atrodi labirintiskajā piekrastes šēru apgabalā... — Nākošais mūsu ekskursijas punkts ir Somijas Mančestere — Tampere (Tammerfors). Tās apkārtnē mēs iepazīstamies ar botnijas un c. pirmatnējiem nogulumu iežiem, kas pārcietuši spēcīgu metamorfozi. Mūsu vadonis te ir sirmais un nopelniem bagātais profesors Sederholms, Somijas ģeoloģiskās komitejas direktors. — Tamperē vēl viscaur manāmas pirms dažām dienām Nāsiļārvi ezerā nogrimušā tvaikopa „Kuru” katastrofas sekas. Vēl notiek pēdējo katastrofas upuru meklēšanas darbi, ostā drūzmējas daudz jauzu. Satiksme pa ezeru aprobežota. Arī mums pl. 10 apsolīto motorlaivu, ar kuŗu mums nācās braukt uz Terwalahti, mēs varējām dabūt tikai pl. 2-os pēc pusd., jo pēc policijas rīkojuma visi ūdens satiksmes līdzekļi pirms braucieniem bij jāpārbauda.

Atpakaļ ceļā uz Helsinkiem izkāp-

kordijas. Nav ciņas bez principiem, un ja — „cilvēkus interesē ne lietas un viņu būtība, bet citu domas par viņām” (Epiktets), tad pārs vārdu teikšu par šiem pašiem principiem, kas kā pumpuri un jauni zari grib raistīties un dīgt mūsu akadēmiski-sabiedriskā dzīvē.

Runā par principiem. Un attiecīgs sludinājums arī viņiem klāt iet: —

Akadēmiskā jaunatne.

Atbalstāt jaunos centienus. Darbojaties līdz un izplatait

„Studentu Dzīvi”

Katru jaunu domu un ierosinājumu respektēsīm. Redakcija.

Man pret katru redakciju liels respekti. Īpaši, ja katru jaunu domu un ierosinājumu tā respektē. Mans kolēģa R. Voicans jau ticis respektējamo godā. Viņa aizrādījums, ka nav visai pieklājīgi neuzņemties morālisko atbildību par savu darbību, no „St. Dz.” redakcijas respektēts un otrā numurā „Sadiedriskās tiesas” nodaļā, vairs nefigurē aizrādījums, ka par ievietotiem rakstiem redakcija uzņemas atbildību tikai preses likuma priekšā.

Kaut mans fejetons tādā godā tiktu!

„Foljants nodzēlēt, pilsētu spožums nobāl, bet dabas grāmata iznāk ikgadus jaunā izdevumā.”

Principi noplūk, jaunie centieni nobāl, bet Stud. Padomes vēlēšanas ikgadus nāk jaunā lozungu interpretējumā. Tā bijis ar progresistiem, tā ir ar konkordijām, tā būs, laikam, arī ar korporācijām, kas arī gatavojoties kaut ko „izdot” un interpretēt. Tā ir mūsu akadēmiskās dzīves „dabas grāmata”, kur ne princips, ne centiens netiek ievērots un katrā istāka darba

L. Universitātes padome 23. X. 1929. sēdē apspriežot

I. Rektora ziņojumu par iesniegtām rezolūcijām konkordiju sūdzības lietā sakarā ar incidentu, kas izcēlies š. g. 28. sept. nolēma:

L. U. Padome 1) nosoda Prezidiju Konventa rīcību, kas gadījumā, kur Latvijas Universitāte prasīja jo plašu studentu piedalīšanos savās svinībās, darīja savu piedalīšanos atkarīgu no noteikuma, kam ar šām svinībām nav nekāda sakara, proti no kādas citas organizācijas piedalīšanās vai nepiedalīšanās, — un tādā kārtā nostādījis savas intereses pāri par L. U. interesēm. 2) nosoda konkordiju „Concordia Valdemaria” un „Concordia Latviensis” rīcību, jo tās a) nav paklausījušas rektora sankcionētam Studentu Padomes priekšsēža rīkojumam, b) rīkojušas patsīvīgu gājienu uz baznīcu un Universitāti, par kuŗu atbildīgo rīkotāju uzstājusies organizācija „Konkordiju Seniorāts”, kas pie Latv. Universitātes

nav apstiprināta, un c) nepaziņodamas par šo gājienu L. U. organizētā gājienu atbildīgiem vadītājiem un L. U. administrācijai iekaušanos ar savu, L. U. svinību programmā neparedzēto, gājienu šīs programmas izpildīšanā. Sakarā ar balsošanas rezultātiem rezolūciju nolēmj uzskatīt par pieņemtu.

Bez tam nolēmj uzdot statūtu komisijai izpildīt Latvijas Universitātes Padomes lēmumu par noteikumu izstrādāšanu, kas paredzēti L. U. satversmes 45. pantā (skat. L. U. Padomes 1928. g. 2. maija lēmumu, 32. p.)

II. Apspriežot konkordiju „Valdemaria” un „Latviensis” ārējo nozīmju jautājumu pieņem lēmumu: „Likt priekšā abām konkordijām — „Concordia Valdemaria” un „Concordia Latviensis” līdz 1930. g. 1. janvārim pārveidot krāsainās galvas segas un lentas veidu, kā arī pēdējā nēsāšanu.”

jam Jokelas stacijā. Te lieli ķieģeļu cepļi, kas izmanto spēcīgos kārtainā māla nogulumus, līdzīgus tiem, kādi sastopami mūsu Jelgavas līdzenumā. Uz šī māla slānišu skaitīšanas prof. Sauramo dibinājis savus aprēķinus par pēcdeduslaikmeta ilgumu Somijā. — Pēc tam, vēltījusi vienu dienu Helsinku apkārtnes ģeoloģijai (starp citu nācās apmeklēt arī Brāndō salu, kur dzīvojis un miris J. Rozentāls), mēs dodamies prof. P. Eskola vadībā uz Orijarvi rūdas raktuvi. Pēc Ontokumpu raktuviem (Kalerijā) šis ir otrs lielākais šimbrīžam Somijā darbigais kalnrūpniecības uzņēmums. No Skuru stacijas (Helsinki — Åbo ceļā) līdz raktuviem lielisks auto brauciens pa mežiem apaugušiem klinšu pauguriem. Ceļš ved garām slavenai Fiskara dzelzs fabrikai. Šur un tur starp granīta pauguriem un meža puduriem paveras skaists skats uz ličiem, ezeriem un salām. Orijarvi raktuves apsaimnieko kāda zviedru sabiedrība un iegūst vara, cinka un svina rūdas. — Apbruņoti karbīda lampiņām, mēs dodamies raktuves. Dažas bedres jau stipri vecas; vara rūdu te jau apstrādā kopš 1757. g. Ap 39 m. dziļumā mūs apņem vēsums. Te tikai + 2°. Dziļāk gar raktuves sienām jau rēgojas ledus, kas te uzglabājas no ziemas līdz ziemei, bet 60 m. dziļumā raktuves pilnas ar ūdeni. Dziļākās vietās strādājot to pumpē laukā. Apskatam arī kādu

glītu eju, kuŗā senos laikos rūdas iegūšana izdarīta ar primitīvu pajēmienu — klinšu sakarsēšanu dedzinot uguns-kuru un aplejot pēc tam sakarsētās vietas ar ūdeni. Dziļākā Orijarvi šachta ap 110 m. dziļā. — Raktuvju tuvumā zemes virspusē paceļas lieli blāķi rūdas, kas senos laikos no raktuvju ekspluatētājiem atzīta par mazvērtīgu un neizmantojamu. Šīs rūdas satur cinku un svinu. Blakus izrokamām rūdām tagad tiek apstrādāta rūda arī no šiem senākiem „gruvešu” kalniem. Rūdas sagatavošanas ietase darbojas ar ļoti modernām mašinām un metodēm. Sagatavoto rūdu sūta uz Zviedriju un Vāciju.

Ar smagām minerālu, iezu un rūdu paraugu kastēm, ko 2 dienās esam Orijarvi savākuši, mēs šķīrāmies no šī jaukā Somijas stūrīša, lai nākošā dienā dotos uz Helsinkiem un no turienes mājup. — Jaukais laiks, kas pavadīja mūs Somijā, jo ievērojami veicināja ekskursijas lielisko izdošanos un bagātīgi ļāva mums jemt līdz jaukā Somijas ainavas arī fotografisku uzņēmumu veidā. Bet mūsu vīneatsveramākais mantojums ir tās vērtīgās ģeoloģiskās zināšanas, ko tik bagātīgi mums sniedza somu ģeologi, profesori Sederholms, Eskola un Saurams, kā arī Orijarvi raktuvju kalninženiers. Tiem mūsu vissirsnīgākais paldies! Patiesajā sirsnībā un gādībā, ar kādu tie rūpējās par latvju ekskursiju, iz-

tieksme ar demagoģiju tiek nomākta un saskaldīta.

„Zēloties par dzīvi un likteni gandrīz arvienu nozīmē zēloties par savas dvēseles nabadzību.”

Korporācijas zēlojas par nepamatotiem uzbrukumiem. Konkordijas zēlojas par korporeļu netaisnībām. Ej nu — saziņi! Droši vien aiz šīm žēlabām kaut kas slēpjas. Un konkordieši Meterlinka vārdiem netieši pateikuši, ka aiz šīm žēlabām slēpjas dvēseles nabadzība.

Tā jau — parasta lieta! Kā spāņu paruna to teic: — kad pakavs skan, tad zini, ka trūkst kādas naglas. —

— Es zinu, katram patīk sava skaidrība: korporeļim sava, vienotniekam sava, konkordiešiem sava un katram kommittito im sava. —

Beigu beigās konkordieši nākuši arī ar savu skaidrību. Vienotnes nespējot kaitēt korporācijām ar savām „divām krāsām un stabīņiem”, tāpēc konkordijas atsvabinot vienotnes no „negodīgo konkurentu” nosaukuma. Lūk, skaidrība! Citam kaitējot, sev labu darīt. Pessima ars alios premedo se ipsium extollere — jaunākais pajēmiens, pašam uzkulties augšā, otro noraujot zemē (Livijs). Ar kaitēšanu citiem: —

— konkordijas meklē latvisku studentu tipu, latvisku sadzīves stilu. Un viņas to atradis. (V. Eglītis)

Par to neviens, pēc konkordiju domām, nevar šaubīties. Un ja vienotnes atļāvās izteikt šīs šaubas, tad tā esot kaila šausirdība, zemiskums, nožēlojama nevarības ideoloģija, dzīvošana pustoņos, pa vakara krēslu, kuŗa noturēta par rīta ausmu.

— Ir cilvēki, kuŗu domas un uzskati grozās līdzīgi vējam un kam nav drosmes stāvēt „vētrā.” —

Bet ir konkordijas, —

paudās somu un latvju attiecību tu-vums un kopējie zinātniskie centieni, bet par visu gan vairāk somu tautas lielā viesmīlība, kas visiem ekskursijas dalībniekiem paliks jo labā atmiņā.

Rtgā, 6. okt. 1929.

Verners Zāns.

L. U. studentu padomes ārlietu biroja darbība un sakari ar ārzemju studentu organizācijām.

(Beigas).

Vēl jāizceļ ciešais kontakts, kāds pastāv starp C. I. E. un citām starptautiskām organizācijām, kā tautas Savienības intelektuālā kopdarba komisiju, darba biroju, tad International Student Service, Federation Universelle des Associations Chretiennes d'Etudiants, Pax Romana, Confederation Universelle des Etudiants Juifs, Federation Universitaire pour la Societe des Nations, Federation des Femmes diplomees des Universites, l' Universite Internationale un c.

Blakus C. I. E. praktiskam darbam tomēr diezgan bieži nākas nodarboties ar jautājumiem, kam starptautiski politisks raksturs.

Jau balsojot, it sevišķi pie vēlēšanām, vai arī jaunu biedru uzņemšanas re-dzami divi novirzieni: viens, — kuŗa priekšgalā stāv Francija, Itālija, Polija, un otrs, — kuŗa ietilpst neitrālās valstis ar Angliju priekšgalā. Tā kā abos novirzienos ir apmēram līdzīgs valšu skaits, tad Baltijas valstīm ir bieži izšķirēju balss.

No 1924.—1926. gadam lielas pārunas norisinājās ap valodas jautājumu, kur viena daļa negribēja pieļaut vācu valodu debatēs. Galu galā tomēr atzina kā oficiālo protokolu valodu — franču, atļaujot debatēt franču, angļu, vācu un vienā no slāvu valodām pārmaiņus pēc slāvu tautu savstarpējas vienošanās.

Tanī pašā laikā jānorāda uz sekošo, ka C. I. E. bija pirmā no starptautiskām organizācijām, kas vienbalsīgi protestēja pret vācu zinātnieku nepielaišanu dažādās starptautiskās zinātnieku konferecēs.

3) Šis jautājums bija viens no grūtākajiem C. I. E. darbībā. Līdz 1928. gadam Vācijā darbojas vienīgi „die Deutsche Studentenschaft,” kas apvieno Vācijas, Austrijas, Čekoslovākijas vācu augstskolu un Dancigas augstskolas vācu tautības studentus. Tā kā „die Deutsche Studentenschaft” organizācija nesaskan ar C. I. E. statūtos paredzēto organizāciju visu studentu apvienību vienā valstī, tad „die Deutsche Studentenschaft” nevarēja uzņemt par C. I. E. pilntiesīgu biedri, bet tā sadarbojas ar konfederāciju uz atsevišķi slēgta sadarbības akta pamata. Ar 1928. gadu Prūsijas izglītības ministrs noliedza „die Deutsche Studentenschaft” jemt no studentiem nodokli par labu savai organizācijai, kā arī neatzina viņu par oficiālo studentu reprezentanti. Šim lēmumam pievienojās arī vēl dažas citas universitātes un reizē ar to 1928. g. sākumā nodibinājās jauna vācu studentu organizācija „Der Deutsche Studentenverband”, kuŗa apvienojās vācu studentu progresīvākā daļa.

1928. g. augustā C. I. E. Parizes konferencē ieradās „Der Deutsche Studentenverband” pārstāvji un izteica vēlēšanos sadarboties ar C. I. E. Šo sadarbības nodibināšanu ar jauno organizāciju stiprā mērā pabalstīja viena grupa C. I. E. biedru, kā Francija, Polija un citi, to starpā arī Latvijas pārstāvji, un Parizes konference piejēma rezolūciju — dot abām vācu organizācijām 6 mēnešu termiņu savu attiecību nokārtošanai un kopējas ārējās reprezentācijas organizēšanai; ja 6 mēnešu laikā šīs organizācijas nevienotos slēgt ar „Der Deutsche Studentenverband” līdzīgu sadarbību aktu, kāds slēgts jau ar „Die Deutsche Studentenschaft”. Pret šo rezolūciju protestēja „Die Deutsche Studentenschaft” pārstāvji un uzteica savu sadarbību ar C. I. E. Konfederācijas nākošā prezidija sēdē Londonā 1928. g. oktobrī „Die Deutsche Studentenschaft” pārstāvji tomēr ieradās un prezidijs veda sarunas ar tiem par iespējamību uzņemt „Die Deutsche Studentenschaft” C. I. E. pilntiesīgos biedros. Tāda iespējamība varētu rasties tikai tad,

— kas uzsakušas ciņu ar korporācijām! Vai tās nav tās pašas korporācijas, bet tikai reformētas, piemērojoties mūsu nacionālajai pašcieņai un mūsu renesanses etikai un aistietikai? —

Tā Ezeriņš sāk un Viktors Eglītis beidz. Kamdēļ šī mūžīgā atkārtotāšanās? Konkordijas gribot reformēt korporācijas! Bet kādēļ, tūlīt pēc olu cīņām, viena konkordija pasteidzās „Centra Balsi” paziņot, ka viņa pavisam neesot gribējusi kaut ko reformēt. Tikai — dibināt jaunu korporāciju. Bet prezidiju konvents neesot viņu jēmis pretm.

Par Ezeriņu es nesaku nekā, Lide-ram lidera runāšana. Bet Viktoram Eglītim, kas aicināts „uztaisīt” konkordiešu ideoloģiju, kas konkordiešos ir jau saskatījis mūsu renesanses etīku un aistietiku, gribu atgādināt no kāda viņa darba paša vārdus: — kur nav stila, kur nav stingri iepatnējas personības, tur nav arī pirmās šķiras mākslas darba. —

Vai plaģiatarisms un kaitēšana citiem saskan ar kaut jeb kādu etiku un aistietiku, to V. Eglītis noklusē.

— Vienotnes ir pirmās no stud. jauno nostrāvojamu organizācijām, kas sāk mest dubjus uz tiem, ar kuŗiem vajadzētu cīnīties plecu pie pleca, par jaunā novirziena paplašināšanu studenta dzīvē. —

Nē! — god. kommittiņi. Vienotnes, kā mani „Studenta” redaktors informēja, nekad neies kopā ar jums plecu pie pleca, kaut arī reformētiem! Kamēr no savām organizāciju telpām nebūsat izskauduši alutiņu! Kamēr jūsu dzīvošana aprobežosies tikai ar kaitēšanu citiem! Kamēr pie jūsu dzīves koka raisīsies četrkrāsainie skaudības pumpuri un latviskā stila profanācijas zari!

Ja gribi latvis būt, dzīvo latvju garā!

Ģirts Ģirģts.

ja „Die Deutsche Studentenschaft“ atteiktos no savas „visvācu koncepcijas“. Sarunas deva rezultātus un atrada kompromisa pamatus, sakarā ar ko „Die Deutsche Studentenschaft“ jēma sadarbību uzleikšanu atpakaļ un solījās nākt ar iesniegumu uzņemšanas dēļ. Nākošā C. I. E. prezidija sēdē Davosā vācu jautājumā nāca pie slēdziena, ka sadarbības akts ar „Der Deutsche Studentenverband“ parakstāms noteiktā termiņā, t. i. 24. februārī 1929. g., ja abas organizācijas nebūtu līdz tam laikam panākušas savstarpēju vienošanos, kaut arī „Die Deutsche Studentenschaft“ būtu iesūtījusi savu lūgumu uzņemšanai jeb ne. Tā kā līdz noteiktam termiņam abas vācu organizācijas vienošanos nebija panākušas, C. I. E. prezidija izvēlēja pārstāvi 24. februārī 1929. g. ieradās Berlīnē sadarbības akta parakstīšanai ar „Der Deutsche Studentenverband“. Bet šis akts parakstīts netika, jo, neskatoties uz prezidija lēmumiem, parakstīšanai lika šķēršļus C. I. E. prezidents angļis G. Bagnalls. Šī rīcība izsauca prezidija vienā daļā lielu nesaprašānu un plašas pārrunas nākošā prezidija sēdē Prāgā 1929. g. martā un aprīlī. Kā vienu no neparakstīšanas motīviem Bagnalls uzdeva „Die Deutsche Studentenschaft“ iesniegumu uzņemšanas dēļ C. I. E. par pilnīgu biedri. Bet iepazīstoties ar šo iesniegumu izrādījās, ka tā „Die Deutsche Studentenschaft“ nebūt neatkāš no savas „visvācu koncepcijas“ un joprojām reprezentē vācu tautības studentus Vācijā, Austrijā, Čehoslovākijā un Dancīgā. Pārrunājot šo jautājumu Prāgā, prezidijai nāca pie slēdziena, ka no C. I. E. statūtu principiem nevar atkāpties un ka „Die Deutsche Studentenschaft“ iesniegums tādā veidā nav pieņemams. Tāds bija stāvoklis līdz Budapeštai.

Visa šī cīņa ap vācu jautājumu ir ļoti svarīga un interesanta. No vienas puses, „Die Deutsche Studentenschaft“ katrā ziņā gribētu panākt savas „visvācu koncepcijas“ atzīšanu no C. I. E.; tas viņiem būtu ārkārtīgi svarīgi starptautiskā dzīvē. No otras puses, saprotama ieinteresēto valšku pārstāvju aizstāvēšana pret lielvācu tieksmēm, pazīstot vācu kultūru un saimniecisko agresivitāti. Tamdēļ arī saprotams, ka C. I. E. biedru viena daļa pabalsta jauno organizāciju „Der Deutsche Studentenverband“, kas reprezentē vācu progresīvos studentus, no kuriem tādu kultūru un visvācu agresivitāti sagaidīt nevar. Lai gan praktiskais sadarbības ar „Die Deutsche Studentenschaft“ ir ļoti vērtīgs, tomēr ievērojot šīs organizācijas uzbūvi un tieksmi ievest C. I. E. zināmu nacionālu politiku, spēj izturēties C. I. E. pret šo organizāciju ar lielu uzmanību. Interesanti atzīmēt, ka „Die Deutsche Studentenschaft“ aprindu vienā daļā valda uzskats, ka sadarbības ar C. I. E. pilnīgi nevaradzīgs. Vācu studentiem jānodibina sava Centrālā-Eiropas valšku studentu apvienība ar Vāciju priekšgalā. Apvienībā piedalītos Vācijai simpatizēlās valstis un šī apvienība uzturētu tuvas sakarus ar Baltijas valstīm un Krieviju.

Lai būtu kā būdams, Baltijas valšku studentiem bija jābūt pietiekoši uzmanīgiem, lai neieķūtu vācu agresīvā kultūras darba iespaida sfairā. Budapeštā nu Baltijas valstis kopā ar franču, poļu bloku panāca, ka d. D. St. uzņemšanas lūgumu noraidīja.

Otrā apvienība, kurā jēmu rosmu dalību L. O. Studentu Padome, ir Baltijas valšku studentu apvienība (Somija, Igaunija, Latvija, Lietuva), kas darbojas ar nosaukuma SELL. Tā dibināta 1923. g. aprīlī Tartū, kur Latvijas, Igaunijas, Somijas un Lietavas studentu pārstāvji salastījās uz pirmo konferenci. Pastāvīga SELL darbība norisinās konferencēs un centrālās birojā. Konferenci sasauca vienīgi reizi gadā katrā valstī pēc kārtas savā universitātes pilsētā. Konferencē darbojas 5 komisijas, kas izstrādā attiecīgos lēmumus. Centrālās birojs atrodas Tartū ar algotu darbvēdi priekšgalā. Centrālā biroja locekļi salasās 2 un vairākas reizes gadā (2 pārstāvji no katras valsts) tekošā darba veikšanai. Kā konferencēs, tā arī centrālā biroja sēdēs prezidē katrā valstī pēc kārtas. SELL darbībā ietilpst studentu apmaiņa, ceļojumi un ekskursijas Bal-

tijas valstīs, kultūralā tuvināšanās, priekšlasījumu un koncertu sarīkošana, informācijas sniegšana, kopējas informācijas brošūras un ceļojuma vadona izdošana, pašpalīdzības jautājumi, universitāšu un diplomu jautājumi, sports, pretalkohola kustība un citi. Atzīmējama līdzšineja saskaņa SELL sadarbība un cieša saīšu nodibināšana Baltijas valšku akadēmiskās jaunatnes starpā. Liela nozīme SELL konferencēs lēmumiem par vienotu uzstāšanos citās starptautiskās apvienībās. Šī saskaņa un vienība devusi spožus panākumus Baltijas valšku pārstāvju darbībai C. I. E., kur Baltijas valstis spēlē diezgan lielu lomu.

Pēdējā laikā zināmu disonanci Baltijas valšku studentu sadarbā izsaucis Somijas ierosinājums uzņemt SELL'ā arī Polijas studentus. Šo ierosinājumu asi noraida Lietavas studenti. Latvijas un Igaunijas studentu domas ir tās, ka pie SELL darba nav pieaicināma kādas citas valsts studentu apvienība, ja caur to ciestu pastāvošā vienība. Somijas studenti no sava priekšlikuma neatkāpjas. Latvijas pārstāvji tomēr aizstāvēs sadarbību ar Lietavas akadēmisko jaunatni, jo neņemot vērā daudzās frāzes par „brāļu tautu“, samēra maz darīts, lai tiesām tuvinātos un nodibinātu sirsnīgus sakarus ar mums tik tuvu stāvošiem leīšiem. Še vēl plašs un ļoti svarīgs darba lauks. Svarīgs vēl arī tāpēc, ka vācu akadēmiskā saime visiem līdzekļiem cenšas iegūt kultūru un iespaidu uz mūsu kaimiņiem — leīšiem. Raksturīgs sekošs fakts: Sakarā ar vācu studentu ierosinājumu, Karalaučos vācu valodā iznāk vācu un leīšu kopējs akadēmiskais žurnāls „Juniores“. Redakcijas sēdekļi — Karalaučos un Kauņā. Žurnāla pirmā numurā, kurā ievietoti dažādi raksti par leīšu un vācu tuvināšanos un akadēmisko dzīvi, beigās dažādās ziņās sniegta informācija vairākos rakstos par latvju, poļu un igauņu un poļu labiem sakariem, vienošanos, ordeņu pasniegšanu u. t. t. Šo rindīņu nolūks pilnīgi skaidrs — vāci mēģina sēt naidu un neuzticības sēklu.

Tuvāki sakari nodibināti arī ar Skandināvijas studentiem. Pirmā kopēja apspriede ar Baltijas un Skandināvijas studentiem notika 1925. g. rudenī Lundā, kur izstrādāja praktiskā sadarbības programmu. Vēlākās apspriedes norisinājās C. I. E. konferencē laikā. Lunds palika sadarbības centrs. Kopējais sadarbības izsākās informācijas apmaiņa, ekskursiju sarīkošana, brošūru izdošana un tml. SELL konferencē Rīgā 1928. g. novembrī kā viesi bija ieradušies arī Skandināvijas studenti, kur tad kopējā apspriedē vienojās par turpmāko darbību. Zināmas grūtības rada zviedru — somu konflikts, kas sākās 1928. g. vasarā Stokholmā, kur Somijas viesiem zviedri nepieļāva oficiāla akta runāt somiski. Konfliktam dziļāks pamats — somu akadēmiskās jaunatnes cīņa pret zviedru kultūru un iespaidu.

Beidzot vēl jāatzīmē ciešākā latvju studentu sadarbība ar Polijas un Karalauču augstskolas studentiem.

Pēc kara akadēmiskās jaunatnes starptautiskais darbs izvērties ļoti plašs un tas ir sevišķi svarīgs jaunām valstīm. Pasaules akadēmiskā saimei „Latvija“ nav vairs tukša skaņa, tā pazīst mūsu valsti, mūsu kultūru un centienus. Grūtības sadarbībā rada gan atsevišķu tautu nacionālie un politiskie konflikti, bet studentu starptautiskās apvienības ir pirmās, kas drošu prātu un atklāti šos jautājumus vēlas izšķirt un tādā kārtā atvieglot politiķiem miera ideāla realizēšanu. Pasaules jaunatne strādā par kopēju saprašanos, cilvēctības ideālu, sargājot savas tautas nacionālo īpatnību un neatkarību.

E d g. R e m p e

L. O. Studentu Padomes ārlietu biroja vadītājs, C. I. E. vice-prezidents, SELL prezidents.

C. I. E. Starptautiskā studentu aplicība.

Aplicības nolūks. Ar starptautiskās studentu aplicības palīdzību var iekļūt nacionālās studentu savienībās, starptautiskās studentu savienības locekļos (Confédération Internationale des Etudiants C. I. E.) un līdzīgās organizācijās. Vīpašs nolūks ir arī sniegt bona fide studentiem materiālus un citus labumus.

So aplicību atzīst un pabalsta tautu savienības komisija garīgi kopdarbībai.

Izsniegšanas noteikumi. Aplicību uz vēlēšanas izsniedz katram pie kādas universitātes jeb augstskolas immatriculētām studentiem.

Izsniegšanas vieta. L. O. Studentu Padomes ārlietu birojā izsniedz aplicības. Pieteikties iepriekš pie Stud. Pad. darbveža kom. Lukstiņa.

Aplicības pieprasītajam jāizpilda sevišķs formulārs, kas pieprasāms turpat. Formulārā starp citu augstskolas rektoram vai sekretāram jāaplicina, ka pieprasītājs ir immatriculēts kā students. Šim formulāram jāpievieno 2 fotogrāfijas (pasu formātā), uz kuru muguras pusēm jābūt attiecīgās augstskolas aplicinājumam, par fotogrāfijas un pieprasītāja identitāti.

Pieprasītāji, kas studē ārzemēs. Studentiem, kuru nolūks ir studēt ārzemēs, jāpieprasa aplicība priekš aizbraukšanas savas valsts nacionālā studentu savienībā. Ja tas nav iespējams, viņi var saņemt aplicību arī tās valsts studentu savienībā, kurā viņi studē.

Aplicība derīga vienu gadu, skaitot no izsniegšanas datuma un var tikt pagarināta uz četriem tālākiem periodiem ā 1 gadu, kamēr aplicības īpašnieks skaitās par universitātes jeb augstskolas studentu. Aplicību pagarina uz matrikulas pamata, bez maksas.

Aplicības atņemšana. Izsniegšanas vietām ir tiesība atņemt studentam aplicību, ja tas to nelietīgi izlieto.

Aplicības cena Ls 4.

Priekšrocības, kādas baida aplicības īpašnieks un nacionālo studentu savienību adreses. Ar * apzīmētas nacionālās studentu savienības, kurām ir aplicības izsniegšanas vietas.

Austrija

a) kartes īpašniekam valdība izsniedz brīvu vīzu b) The Austro - American Institute of Education, Wien, 1. Elisabethstrasse 9, sniedz sekošus pazeminājumus 3. Vīnes vasaras skolas darbiniekiem (17. jul. — 13. aug. 1929.): 5% pazeminājums vasaras skolā, ieskaitot valodas kursus, ekskursijas un vakara priekšlasījumus. 10% pazeminājums kursam par svevalodu pasniegšanas jaunām metodēm, 10% pazeminājums kursam par rakstura izveidošanu, 5% pargleznošanas un skulptūras pasniegšanu. Pazeminājums nevar izsniegt individuālas psiholoģijas un mūzikas kursiem. The Austro - American Institute of Education, Wien, 1. Elisabethstrasse 9. Telegrammu adrese: „Amereduc“ Tel. B. 28-4-17.

Beļģija

uzrādīt karti vīpas īpašniekam ir tiesības uz a) brīvu ie-eju Beļģijas valsts muzejā, b) 50% pazeminājumu ieejas maksai palats de Beaux Arts Briselē. Nacionālā Studentu Savienība: Union Nationale des Etudiants de Belgique, 22, place de Bruckère, Brussels. Tel. № 239600 239669. Birojs atvērts darbīdēnās no 9,30-12, 2-4.

Bulgārija

Valdība izsniedz kartes īpašniekiem brīvu vīzu, bet tikai tiem, kuri ir pie Lietavas vai Amerikas piederīgi. Nacionālā Studentu Savienība: Bolgarski Nacionālais Studenski Saizus, Department des Affaires Etrangères, Tzar chichman 24, Sofia.

Čehoslovaku republika

a) Aplicība dod tiesību Amerikas savienoto valšku piederīgiem saņemt brīvu vīzu, b) u. lūgumu: nacionālā Čehoslovaku stud. savienība izgadā pazeminātu vai brīvu ie-eju Pragas muzejos un galerijās. Nacionālā Studentu Savienība: Ustredni Svaz Ceskoslovenskeho Studentsva, Zahranicni Odbor, Akademicky Dum, Praha III. Tel 271-66

Dānija

Valdība izsniedz aplicības īpašniekiem brīvu vīzu. 50% pazeminājums ie-ejas maksai Rosenbergera pils muzejā tāt gadījumā, ja kartei ir nacionālo dāmu studentu savienības zīmogs. Nacionālo Studentu Savienība. Dansk Studerendes Nationalraad, Kopenhagen, Studenterstraede 6. Telegrammu adrese: Interstudent. Tel. Byen 3206. Birojs atvērts darbīdēnās no 12-3, svētd. 12-1

Igaunija

Valdība izsniedz brīvu vīzu Austrijas, Bulgārijas, Dānijas, Ungārijas un Amerikas Savienoto Valšku piederīgiem. Nacionālā Studentu Savienība: Eesti Üliopilaskond Üliopilasmaja, Tartu. Birojs atvērts darbīdēnās no 3-6,30, citā laikā pēc vienošanās. Teleg. adr. Üliopilaskond, Tartu. Tel. 3-91. un 291.

Somija

Valdība atzīst aplicību, kā bona fide studenta identitātes pierādījumu, b) 10% pazeminājums Aero O. Y. Somijā. Nacionālā Studentu Savienība: Suomen Ylioppilaskuntien Lütto. Vanha Ylioppilastalo, Helsinki. Tel. 28715.

Francija

Valdība dod 50% pazeminājumu vīzai kartīgas īpašniekiem, ja tie arī Igaunijas, Ungārijas, Polijas un Amerikas Savienoto valšku piederīgi. Nacionālā Studentu Savienība: Union Nationale des Etudiants de France. Commission des

Voyages. Institute International de Cooperation Intellectuelle 2, rue de Montpensier, Paris 1er. Aplicības izsniegšanas vieta: Union des Associations d'Etudiants de Strasbourg, Strasbourg, Quai Dietrich 1.

Vācija

a) tiesību kļūt par Aleksandra von Humbolta kluba biedri, V. 15, Fasanenstrasse 23. b) 10% pazeminājums ceļojumam no Anglijas uz Vāciju ar Luftansa, pieprasīt: Imperial Airways Ltd., Airways House, Charles Street, London, S. W. 1. Studentu ceļojumu birojs. Deutsch Akademisches Institut für Studienreisen Berlin N, 66, Wilhelmstrasse 45. Telegrammas: Studienreisen Berlin Tel. № 4, Zentrum 3286.

Lielbritānija

a) Britu izceļošanas birojs atzīst karti, kā bona fide studenta aplicību un Britu konsuli ārzemēs izsniedz uz kartes pamata izceļošanas vīzas. Bez tam trīs mēnešu uzturēšanās atļaujas vietā izsniedz seši mēnešu uzturēšanās atļauju. b) bona fide studenti, ja tie ceļo grupās no 2-25 personām, saņem uz lūgumu no britu konsulātiem grupu vīzu pret vienas vīzas maksu, uzrādot pases un iesniedzot vārdu sarakstu. c) 10% pazeminājums braukšanai ar Imperial Airways Service, ja braukšanas karte pirkta vienā no sekošiem birojiem: London — Airways House, Charles Street S. W. 1. Croydon — Air Port, Woolston. Paris — Airways House, 38, Avenue de l' Opéra Brüssel — 68, Boulevard Adolphe Max Basel — Birsfelden Aerodrome. Köln — Dom Hotel. Guernsey — The Pollet, St. Peter Port. Nacionālā studentu savienība: The National Union of Students of England and Wales, 3 Endsleigh Street, London W. C. 1. Tel. Undergrad, London. Teleg. Museum 4924 un 9579.

Skotija

Tie paši atvieglinājumi, kā Anglijai un Uelsai. Nacionālā Studentu Savienība: Students Representative Councils of Scotland, The S. R. C. Office, The University, Edinburgh.

Griekija

Zīpas izsniedz Der Universitāts Club, Athen, Pirinstrasse 29

Holande

Nacionālā Studentu Savienība: Algemeene Senaten Uergadering, Travel Commission, Leiden, Breststraat 4; Teleg. Alsever Leiden; tel. 1146 Leiden. Birojs atvērts ikdienas no 10-12 un no 2-4 izņemot laiku no jūlija līdz novembrim, kad zīpas izsniedz. Ceļošanas birojs Lindeman, Haag, Groenmarkt.

Ungārija

a) Valdība izsniedz aplicības īpašniekam brīvu vīzu. b) brīva ieeja valsts muzejos un 50% pazeminājums ieeja galerijās. Nacionālā studentu savienība: Magyar Diakutazaci Iroda, Budapest, Nador ucca 18. Teleg. Studung, Budapest; teleg. Automata 854-24. Birojs atvērts ikdienas, izņemot svētdienas, no 4-6.

Itālija

a) Valdība izsniedz aplicības īpašniekam brīvu vīzu. b) Uz lūguma caur Gruppi Universitari Fascisti dabūjamas atļaujas, kuņas dod tiesību visu muzeju un galeriju bezmaksas apmeklēšanai un ir derīgas 2 mēnešus. c) Cenu pazeminājums uz sek. gaisa satiksmes līnijām: Societa Italiana Servizi 15%, Transadriatica 25% Nacionālā studentu savienība: Gruppi Universitari Fascisti, Roma, Corso, Vittorio Emanuele 116. Teleg. Litorio Universitari Roma; tel. 50-327 vai 51380.

Latvija

a) ēdieni studentu virtuvē uz tiem pašiem labvēlīgiem noteikumiem, kā vietējiem studentiem L. Vērmaņa parkā, Rīgā, b) brīva ie-eja valsts muzejos, c) Uz lūgumu L. O. studentu padome izsniedz studentu kartes ar 50% pazeminājumu Nacionālā teātra un Nacionālās operas izrādēm. Latvijas Studentu Padome, Studentu Ārlietu birojs. Universitāte, Raiņa bulv., Rīgā. Birojs atvērts ikdienas, izņemot svētdienas no pl. 11-1.

Luksemburga

Nacionālā studentu savienība: Association Générale des Etudiants Luxembourgeois, Luxembourg, Place d' Armes 15.

Polija

b) brīva vīza amerikāņiem un 50% pazeminājums franču valsts piederīgiem. b) Uz lūgumu poļu studentu savienība izgadā apm. 50% pazeminājumu ie-ejai valsts muzejos. c) Uz lūgumu poļu studentu savienība izgadā 60% pazeminājumu ieejai Varšavas teātri un 30% aršavas kinomatogrāfos. d) uzņemšana studentu nājoķļos (istaba 3-8 zloti dienā) un studentu restoranos (2 zloti pusdienas) Varšavā, Krakovā, Dancīgā, Poznaņā, Lvovā, Vīļņā un Lubemā. Zīpas izsniedz. Nacionālā studentu savienība: Wydział Zagraniczny Z. N. P. N. A. Warschau, Wilcza 3m. tet. 130-14; birojs atvērts ikdienas 10-4, sestdienās 10-1.

Rumānija

Uz lūgumu nacionālā studentu savienība Bukarestā izgadā: a) 15-20% pazeminājumu cenām dažās viesnīcās un sevišķi zemas cenas studentu nājoķļos. b) Sevišķi zemas cenas no 25-50 leju dienā studentu restoranos „Cantina Cămpineau“ Codreanu rue Belvedere 12 un „Cantina Gutemberg“, Rue Imprimeriei, Bukarestā 15-20% pazeminājums Bukarestas restoranos „Enesco“ rue St. Ionieca 15 un „Tinerimea Romāna“ Bd. Schitu Magureanu 4, 15-50% pazeminājumu „Casa Femeii“ Spatul Imprimeriei. c) Pazeminātas un dažos gadījumos bezmaksas ie-ejas kartes muzejos, galerijās un izstādēs. d) pazeminātas teātra kartes. Nacionālā studentu savienība: Uniunea Nationala a Studentilor din Romania, Boulevard Schitu Magureanu 2, Bukarest, 1. Tel. 301/65 centrale Manuala. Birojs atvērts no 1 maija līdz 7 jūlijam no 6-8 ikdienas, no jūlija līdz septembrim nenoteikti.

Spānija

Confederacion Nacional de Etudiantes Catolicos de Espana, Madrid, Casa del Estudiante, Calle Mayor 1.

Zviedrija

5% pazeminājums A. B. Aero — Transport Nacionālā studentu savienība: zīpas izsniedz; Stockholms Högskolas Studentförening, Stock-

holm, Drottninggatan, 83. vai Dr. Gustaf Stern, Gothenburg, Södra Vägen 17.

*Sveice

Bernē. Mūzikas sabiedrības Bernē simfoniju koncerti: 50% pazeminājums pirmo trīs sēdu vietu kategorijām. Pilsētas teātri: vakara teātra izrādēm 2 Frs, dienu izrādēm 4 Frs. Cīrihē. Pilsētas teātris 4 Frs. Bazelē. Mākslas muzejā puscenas. Sveices paraugu izstāde: sestdienās ieeja 1 Fr. St. Gallen. Akadēmiskā sporta savienība. Uzņem par biedri visu laiku Maksa skatoties pēc uzņemšanas ilguma (3 Frs semestri). Pilsētas teātris: trešdienās un piektdienās 2 Frs. Löhlihd restoranā studenti pusdienas sevišķā ēdamzālē par Frs 1, 10. Nacionālā studentu savienība: Verband der Schweizerischen Studentenschaften, Eidg. Technische Hochschule, Zürich. Telegr. Unus Zürich. Tel. Limmat 3421. Geniā. Die Internationale Studentenvereingung, Rue St. Leger 10, uzņem bez maksas apliecības īpašnieku ilgādas 1 nedēļu par biedri.

*Turcija

Brīva vīza to valsts piederīgiem, kuri turku studentiem sniegtu tādas pat atvieglojumus, t. i. Amerikas Savienotās Valstis Nacionālā studentu savienība: Milli Türk Talebe Birliği, Sultan — Ahmet, Istanbul. Tel. Talebe Birliği, Istanbul. Birojs atvērts ikdienas no 12—1,30, izņemot piektdienas un svētdienas. No 1. jūlija līdz 2. novembrim viņš iesniedz Mr. Suad Basa, Stamboul, P. O. Box 457.

*Ukraine

„Cesus“, ukraiņu studentu nacionālās apvienības ārzemes galv. birojs Prāgā. Adrese: Hlavní Posta, Příbradka 411 C. S. R.

*Jugoslāvija

Jugoslāvijas konsuls Ņujorkā iesniedz Amerikas Savienoto valsts piederīgiem vīzu par pazeminātu maksu. Nacionālā studentu savienība: Savez Studenata Kralejevine Srba, Hrata i Slovenaca. „Pobratimstvo“ Odbor Za Spoljne Poslove, Belgrad. Telgr. Universite, tel. 230.

Studentu padomes

plenārsēdē 29. okt.

Sēdi atklāj Raiska plkst. 1/2 18.

I. Pagājušās sēdes protokolu ļoti klusā balsī nolasa Antipovs, tā kā ne bez pamata dažu frakciju locekļi beigās izsauca — pirms vajaga protokolu nolasīt, tad varēs par to runāt.

II. Prezidijs ziņo, ka uz šo sēdi atgriežas progr. Rapoportis un līdz ar viņu visa progr. frakcija. Nolasa progr. frakc. iesniegumu, kuŗā tā draud uz priekšu līdzīgos gadījumos vilkt stingrākas konsekvences, kas būšot nepatīkamas visai stud. pad., jo izslēgšana bijis mēģinājums graut sociālistisko studentu kustību. Bet tik daudz spēka gan buržuāzījai nebūšot, lai tā spētu nožņaupt sociālisma attīstību (smieklī). Vēl progr. Brikšis aizrāda, ka stud. tiesa Rapoportis attaisnojis, bet te stud. tiesa loceklis paskaidro, ka Rapoportis apzēlots pēc tam, kad tas savu soli nožēlojis un atvainojies. Progresisti grozot faktus.

Rapoportis (progr.) piezīmē, ka tas tiesā patiešam teicis, ka nožēlo, bet ko nožēlo, to nav teicis (vispārēji smieklī).

Tālāk prezidijs ziņo par frakciju locekļu maiņām.

Virtuves kom. lūgusi kult. fondu, lai piešķir līdzekļus trūcīgo studentu brīvpusdienām; septembra mēnesī virtuvei liela peļņa, kāpēc uzlabos ēdiena kvalitāti un 2000 ls atvēlēs trūcīgo stud. brīvpusdienām. Virtuves kom. atļauj saimnieci (sen jau bija laiks — progr.).

Vienotņu frakcija paziņojusi, ka vienotnes iemaksas stud. nama fondam attiecīgu summu.

Nolasa ūniv. pad. lēmumu, kuŗā nosoda P! K! rīcību ūniv. 10 g. svētkos un konkordijas Latviensis rīcību, jo tā nebija klausījusi rektora rīkojumam. Konkordiju senjorāts, kas pie ūniversitātes nepastāv, sarīkojis atsev. gājieni. Ezeriņš (konkord.) prasa, no kurienes Raiska šo lēmumu lasa, vai no „Latvija“, un izsaka savu izbrīnu par ūniv. pad. salāmānisko lēmumu.

Prezidijs sniedz savu atzinumu, ka būtu izstrādājama noteikta gājieni kārtība, ko iesniegtu ūniv. pad. statūtu kom. Sakarā ar šo jautāj. korp. frakc. iesniedz priekšlikumu studentu pad. atzīt, ka gājieni kārtība vēl nav nokārtota.

Upelincis (nac. st. b.). Divaini, ka korp. fr. nāk ar priekšlik., kas nekā neizteic. Gājieni kārtības jautājums cilāts, lēmumi pieņemti un jautāj. ir nokārtots. Sīkumi ir vai iet sākumā, vidū, vai arī astē, bet svarīgs ir tas, cik tālu prezidijs rīkojies pretēji pilnasapulces lēmumam. Mēs neprasam prezidiju aiziešanu, bet prez. nav takta un ar to sastrādāt nevarēs tikmēr, kamēr diktēs P! K! un S! P! K!

Pret šiem Upelincā aizrādījumiem

oponē Raudzeps (korp.), aizrādot, ka plenārsēdes lēmuma šai lietā neesot.

Upelincis (nac. st. b.) atbild, ka lēmums pastāv. Lai Raudzeps ar naviem argumentiem nedomā atspēkot to, ko frakcija diktatoriskā politikā izdarījusi. Korporācijas plātās ar to, ka tās subsidē stud. padomi, bet šeit galv. nolūks ir pašu konventu izrādīšana. Šai semestri piešķirti P! K! 200 ls. Mēs gribot it kā agitēt. Korp. ir sablamējusās un agitācijas vairs nevajaga. Mēs nesmērēsimies gar tiem, kas paši jau nosmērējušies.

Šeit progr. Spilners piezīmē, ka nav nekāds brīnums, šī korporāciju demokrātisko principu neievērošana un pārkāpšana, to no viņam var tikai sagaidīt. Bet brīnums ir, ko tie sievieši skrēja tur, kur korporeļi ar olām mētājās (aplausi).

Raiska aizrāda, ka šie 200 ls ir prezidija lēmums, un akceptēti pag. plenārsēdē.

Progr. frakcija ieinteresēta par 200 ls, iesniedz priekšlikumu iecelt speciālu izmeklēšanas komisiju, kas noskaidrotu šo 200 ls likteni.

Raiska paskaidro, ka stud. pad. nebūšot līdzekļi zviedru studentu koru uzņemšanai. Sanākusi organizāciju apspriede, kuŗā P! K! paziņojis, ka tas ziedo 1000 ls, ja viņam laiž vienam reprezentēties. Citas organ. šādu summu nav varējušas dot, kāpēc uzņemšana atļauta P! K! sakarā ar to P! K! saņēmis minētos 200 ls.

Cirulis (korp.) liek priekšā progr. priekšlikumu grozīt tā, ka iecel nevis speciālu izmeklēšanas kom., bet nodot to reviz. komisijai.

Vispirms pieņem korp. priekšlikumu par gājieni kārtību, tad balso par progr. priekšlik., kuŗu ataida, bet pieņem Ciruļa priekšlik.

Vēlēšanas. Par priekšsēdētāja II. biedru ievēl Šildi (nac. apv.), par sekretāru I. biedru Gulbi, pārstāvi ūniv. pad. J. Vitolu (vienotnes), nama kom. priekšsēdētāju Graudīgu, bet kom. Zirgeli (korp.), virtuves kom. Freivalds, grām. kom. loč. Šumani (korp.).

Nolasa vienotņu frakcijas iesniegumu par darba etikas lekciju ciklu dibināšanu. Pret to, kā pirmie uzstājas progresisti, kuŗi etiku kā tādu, saprotams, neatzīst.

Grietēns (vienotnes) motivē iesniegumu. Šais lekcijās apskatāmi etiskie principi. Lekcijas neobligātas. Šādas lekcijas prasa pasaules kara nelabvēlīgie iespaidi uz mūsu jaunatni. Mūsu skolas tagad pa lielai daļai beidz ļoti jauni cilvēki, jauni iestājas ūniversitātē un jauni to beidz, kāpēc darba principu izpratne vāja. Ir studentiem prakse, bet te iespaids „slikts, visur redzama iedzīvošanās kāre. Organizētie studenti daudz ko gūst no savām organizācijām, bet neorganizētiem tas paliek svešs. Jaunatnei jānod dzījaki ieskati par darba lauku.

Vēl par šo jautājumu runā progresisti, aizrādot, ka viņi neredz šeit etiskā līmeņa pacelšanu, bet gan strādnieku šķiras vājināšanu. Ista etika radīšoties, kad valsts iekārtu mainīšot pašos pamatos. Etika progresīstiem šķiras jēdziens.

Vitols (vien.) Arī citās zemēs tādi katedri, sevišķi Amerikā pastāv ūnivers. audzin. cilv., kas nepazīst kolēģialitātes principus. Tas jānovērs. Iesniegumu pieņem preti balsojot progresīstiem. Konkordiju frakcija pa balsošanas laiku atstāj telpas.

Pie vēlēšanu komisijas vēlēšanām Ezeriņš (konkord.) pazemīgi lūdz savus nīkros naidniekus korporeļus, dot arī vienu vietu, ko tomēr nepanāk.

Dažādos jautājumos progr. fr. nāk ar vairāk priekšlikumiem I. Par virtuves kom. nolaidīgu rīcību. Tā akceptējusi malku, kuŗā no kubikass trūcis 1/2 ass. Tas jāpārbauda, jo dažādas baumas. Raiska — lai iesniedz reviz. kom. pieprasījumu. Virtuves komisijas priekšsēdētājs paskaidro, ka gadījums izmeklēts tikai tad, kad malka jau sen bijusi izkrauta, pie tam malka pievesta vairākos periodos un tāpēc nav bijis iespējams vairs vainīgo atrast. Lieta esot par daudz sīka, lai par to celtu traci. Ar to progresisti gribējuši tikai iekost virt. kom. priekšsēdētājam. Piegādātājs mainīts, tā tad personīga lieta nav.

Spilners (progr.) saka, ka nav gribējuši ēnu mest, tikai noskaidrot, bet

ja kom. priekšsēd. spēlējot apvainotā lomā, tad gan metišot ēnu. Un viņš skaidri pasaka, ka priekšsēd. Pētersons (korp.) esot ļoti nedarbīgs (starpšauciens: Viņam jāstempelē govīm rāgi, jānodarbojas ar četrkājainiem dzīvniekiem — progr.), bet darbīguma kalna gals esot viņu frakcijas locekļis.

Cirulis (korp.) atbild progr., ka viņu locekļis esot gan darbīgs, tikai ne ražīgā darbā, bet sociālisma izplatīšanā un neesošu faktu izplatīšanā (progr. starpsauciens: nu sāksim mest ēnu). Virtuves komisijā nenormāls stāvoklis, jo daži locekļi iet uz darbības graušānu. Revizijas kom. noskaidros 1/2 ass zudumu.

Par šo jautājumu runā vēl Švūkstis (zemn.), atzīmējot, ka kom. loč. uzdevums nav iet pie apkalpotājam un agitēt par socialistiskām idejām.

Spilners (progr.) iesniedz jaunu priekšlik. lūgt līdzekļus tuberkulozes slimo ārstēšanai. Šo priekšlik. pieņem.

Vēl progr. iesniedz jautāj., kas attiecas uz incidentu starptautiskās stud. sporta sacīkstēs Kaunā. Sporta kom. jālikvidē. Igaunij aizbraukuši, tāpēc ka latv. bijuši daži neakademiķi. Uz šo priekšlik. atbild, ka starptautiskās sacīkstēs var piedalīties visu augst. māc. iestāžu audzēkņi, ne tikai studenti. Priekšlikumu noraida.

Rapoportis (progr.) iesniedz priekšlik. atjaunot dzīvokļu kom. To pagājušā plenārsēdē jau nolēmusi.

Spilners (progr.) iesniedz priekšlikumu lūgt saeimu neizdot 81. panta kārtībā likumu par stud. organizācijām. Šo priekšlikumu parakstījuši arī konkordieši un nac. stud. biedrības. Noraida.

Brikšis iesniedz pieprasījumu, ar kuŗu prasa Raiskas aiziešanu no pr. amata, jo tas piesolījis studentus streika laušanai. Raiska atbild, ka to darijis kā uzņēmuma īpašnieks, nekā st. p. pr. Vēl citi runā par šo jautāj., aizrādot, ka ja progr. rīko streiku, tad streika neatzinēji varēs to arī apkarot. Plaša izrunāšanās par streika būtību, pēc kuŗas sēdi slēdz kvoruma trūkuma dēļ.

Lip.

Māksla.

Nacionālais teātris.

Drudzainajā steigā, skajām un ārēji šķietamā vienaldzībā apkārtejam, cilvēks sāk zaudēt ne tikai apkārtnes, bet arī pats savu vērtības apziņu.

Nesaprazdams pats sevi, bet gribēdams papildīt savu iekšējo tukšumu, tas meklē elkus, lai viņu dievināšana aizmirstu savu mocošo nemieru. Nereti cilvēks arī jūt, ka elks, kuŗu viņš pielūdz, ir uz māla kājam un ka agri vai vēl tas ies bojā, bet cilvēka iekšējais prasa savu. Viņš prasa, lai katrs mūsu dzīvē būtu kaut kas, kas vismaz mūsu iedomās paceltos pār apkārtni.

Tā ir modernā laikmeta pazīme, ka jo vairāk mēs ikdienišķā dzīvē nīcinām cilvēku, izturamies ar ironiju pret cilvēka dvēseli, jo vairāk mēs klusībā slāpstam pēc viņas, un galu galā esam spiesti atzīt, ka cilvēca tomēr paceļas pāri visam, viņa visu vērtību vērtība.

Pie šādas pat atziņas ir nonācis Molnārs savā komēdijā „Olimpija“. Tikai ceļš, pa kuŗu tas iet nav mūsu laiku, šeit figurē senā aristokrātijā, kuŗa savā izsmalcinātībā nonākusi līdz garīgai degenerācijai un tāpat kā modernais cilvēks, zaudējusi isto vērtības mēraklu.

Mēs zemojamies plutokrātijas priekšā, viņi titulu un skanošo vārdu priekšā. Izānkams tomēr ir viens un tas pats, un raugoties no šā viedokļa arī izskaidrojami „Olimpijas“ panākumi. Te nav tikai tukša vārdu spēle, bet aiz eteriska vieglā ietēra spēljas dziļš saturs un autoram pateicība, ka viņš nav to ietēris dramā, tas būtu lieks apgrūtinājums skatītājiem.

Ja ir pateicīga viela, tad nav grūti veidot parliecinošus tēlus, tāpēc arī aktieri bij, tā sakot, savās vietās, bet, kā jau parasts, pāri citiem pacēlās Šteinge, tikai pirmo divu cēlienu tērs bojā aistētisko iespaidu.

Varbūt viņš varēja būt drusku isašs, toties ap pleciem pilnīgāks.

Neizmirstams ir Oša veidotais Krēbs.

Otra Nacionālā teātra novitāte ir Svendrupa spēle „Kas vainīgs.“

Arī viņa jāpiešķaita pie modernajām lūgām, tikai no „Olimpijas“ viņa atšķiras, ka te nav dziļāka iekšēja saturs, bet viss balstās tikai uz veiklu izdomu un atjautiski konstruētām situācijām.

Te ir viens no tiem gadījumiem, kuŗus tik bieži nākas lasīt laikrakstu kriminālkronikās. Tā ir parasta slepkavība, kuŗa pateicoties savai noslēpumainībai kairina skatītāju fantāziju un pēdējais līdz ar moderno taisnības priesteri tiesnesi, pūlas atrast vainīgo.

Luga interesanta kļūst caur to, ka pāreja personāls tiek it kā atbidīts tālāk un spēles deppunkta paliek lūgā figurējošais tiesnesis un pats skatītājs. „Kas vainīgs“ ieteicams redzēt katram, bet it sevišķi mūsu stud. juristiem, jo viņu var baidīt ne tikai kā mākslas darbu, bet arī kā sarežģītu tiesas prāvu, kuŗas atrisinājums ir apbrīnošanas cienīgs.

No aktieriem sevišķi ievēribu pelna R. Kal-

niga veidotais tiesnesis, mazāk parliecinošs šoreiz bij Leijš.

Visu atzinību inscenētājam, it sevišķi ēnu spēles skats, pie liķa novietošanas, bij melstarisks.

Rūd. Prūsis.

Mākslinieku Biedrības „Sadarbs“ izstāde.

Mūsu jaunajā dzimtenē, viņas patstāvības otrā gadu desmitā, mēs jau ar lepnumu varam uzrādīt vienu otru jo spēcīgu gleznotāju vai tēlnieku. Tāpat citās mākslu nozarēs. Par vienu gan mums, varbūt, vēl ilgi nāksies skumt — tas ir nopietnas mākslas kritikas trūkums, pēc kuŗas arvien jūtāmāka būs vajadzība, dažādas mākslu prasības vērojot. Lai cik pūju nebūtu pielikuši mākslinieki Latvijas mākslas slavas celšanai — kritiķi nekad nav bijuši objektīvi šo centieni novērtēšanas spējīgi. Der tikai atcerēties, cik parsteidzoši neprātīgi peits viens, otrs, mūsu vecāks vai jaunāks paaudzes mākslinieks, vienaiļa, vai tas, ko viņš dara ir labs — jeb slikts. Pie labas mākslas kritikas mēs gan laikam tiksim tikai tad, kad ar viņu sāks nodarboties kāds no mūsu spējīgākiem māksliniekiem. Bet šādu lietu uzpurušanos līdz šim vēl neviens nav vēlējies uzņemties, un tamdēļ mākslinieki ir nākuši savu centieni saprotošām apriņdām tālā citādā veidā. Lai sabiedrība, istu mākslu mīlošā sabiedrība, spētu vērtēt pienācīgi mūsu sasniegumus un pēc šiem sasniegumiem spētu vilkt zināmas konsekvences, paralēles — salīdzinot tos ar citu tautu mākslām — Latvijā ir tikušas sarīkotas vairākas kādas tautas mākslinieku, mākslinieku grupu, darbu izstādes. Tādā kārtā mums ir bijusi izdevība redzēt: poļu, čeķu, lietaviešu, igauņu, zviedru, beķu mākslinieku darbus. Tās visas, ar savām teicamām un peļamām īpašībām, ir tiešām bijušas lielas un audzinošas izstādes. Katra ziņa, pēc viņam, bez sliktu kritiķu palīdzības, mums ir bijis iespējams daudz noteiktāk veidot ieskatu par kāda, viena vai otra, latvju mākslinieka spējam.

Šādu salīdzinošu izstāžu vērtību, šķiet, arī sapratis „Sadarbs“. 3. nov. š. g. slēgtā izstādē, mums atkārtoti ir dota iespēja, blakus latviešu māksliniekiem, redzēt ārzemniekus — spāņus un frančus. Diemžēl, nolūks jāatzīst šoreiz par ne visai laimīgi izdevušos. — Izstādē ieejot, un kaut cik uzmanīgi apskatoties, tūlīt jānāk pie aizdomīgā sīdējuma, ka „Sadarba“ biedri mums ārzemniekus rāda vienīgi tamdēļ, lai slēptu niecīgo darbu aktīvu, ko tie paši spēj uzrādīt. Duglāds — Camarosas darbi, kuŗus mums rāda „Sadarbs“, taču gadīem ilgi, kā to var spriest pēc autogramiem, atrodas kāda, zināma, vietēja mākslinieka īpašumā. Viņi drīzak iederētos mākslinieku paaudzes izstādē, pie kuŗas piederēja nelielais Jānis Rozentals. Vasarija dekorācijas skicei, šķiet, tads pats gadījuma raksturs. Bet, nebesim pret „Sadarba“ netaktiski I Anri Maire, Yves Alix ir no tājuma a-satījuši it krietnus darbus. Sevišķi Maire spējas iepriecina. Jaukāko viņa darbu ieguvis dzejnieks Eduards Melfers. Tāpat Boll's mums neizliekas visai svešs, jo tas dod iespēju drusku atcerēties Rīgā redzēto Fibigu. Šaubīgākie liekas Rapin Beaumont'a darbi, kuŗi lielā mērā atgādina mūsu architektu izstādītos, kolorētos, gimeņu māju projektus. Sevišķi peizaža ar jūru tālumā un augstajam pinijām šķiet tads dabas — pie tam, tas izvests, kā liekas, ar t. s. „sprictechnikas“ palīdzību, ko pēdējā laikā pielieto apriņdāta veida zīmējumu izgatavošanai. Lai šo rindīņu rakstītājam ir piedots vulgārais salīdzinājums, bet līdzība ir pārāk uzkrītoša un liek arī atcerēties pagājušā izstādē redzētos franču architekta sasniegumus — dažādu ūdens baseinu projektos. Var jau būt, ka „Sadarbs“ tīšām šo mākslas nozari vēlas iekļaut savā vidū, tomēr, liekas, ka arī kā tādi viņi neko pārsteidzošu neuzrāda. Katrā ziņā, tik interesanta ārzemnieka, kāds pagājušā izstādē bij Gromers, šoreiz „Sadarba“ izstādē nav.

Bet nu lai atļauts piegriezties pašiem „Sadarbniekiem“. Izstādes nagla, liekas, ir K. Brencēns ar saviem 3 aktiem. Maestro savos darbos lielā mērā aizrāvis no klasikas. Tas viņam it brangi padots, ja pie lielās darba rūpības un mīlestības, ko var vērot no viņa audekliem, varētu saskatīt arī lielāku pārdziļojumu un tikpat parliecinošas spējas gleznas telpiskā atrisinājumā. Materiālais cietums Brencēna aktos rodas no iespaida, kādu dod pārāk balti lazētās ēnas. Labākais ir viņa sēdošais akts, pirmā istabā. Labāks, kā līdz šim redzēts, ir K. Miesnieks. Zilgani — violetos un sacepti — brīnganos topus, kādus viņš, blakus vienu, otru reizi stipri pārspīlētām formām, mīleļa lietot — tas ir atmetis. Tomēr, vēl stiprā mērā Miesnieks „piekolorē zīmējumu“. Ka pret šo nespēku sabruk visi labākie mākslinieka nodomi, to pierāda viņa pašportreja un liela kompozīcija „Dienišķa maize“. Ja nu mēs labi saudzīgi paejam garām sevī. Kugas vāji gleznotām studijām, un bez sevišķa pārsteiguma sajūtas pakāvēsimiem pie L. Liberta kostīma skices, tad, liekas, istais „Sadarbs“ būtu redzēts visā pilnībā šini izstādē. Par pārijiem sadarbniekiem — gleznotājiem nevar runāt bez zināmiem iebildumiem. Un tie būtu sekoši: vai nav tiesa, ka no katras nopietni domātas izstādes var prasīt zināmu izturētu stilu viņas darbinieku darbos! „Sadarba“ izstādē trūkst šīs viengabalainības. Es ar to domāju pie 3 dažādu preteju paaudžu pārstāvjiem, kuŗi tur redzami, iekšim, Skridas, Nemmes vai Brencēna personā. Arzēmieki: franči un spāņi vēl it kā pasvītro šo stila sajukumu. Kārtīga izstāde gan nedrīkstētu atgādināt šādu mākslas brikbraku. Par „kritiķa“ Soliņa darbiem nebūtu bijis vērts ieminēt, tie ir tads pats bleiš kā viņš rakstītie artikeļi. Tāpat Madernieks liekas vājs un istā vietā nelenācis. Viņa izstādes plakāts ir nabadzīgāks par fantastiskām ainām, kādas ziemas sala uzbur logu rūtis. Prof. Končevska un K. Baumaņa skulptūras — portreti atstāj korektu iespaidu. Šo izstāžu sezonu mūsu tēlnieki izs.ādas visai aturīgi, jo tiem, izņemot galīgi aizmirsto apdāvināto tēlnieku Emīli Melderi, visiem ir peļņas darbu papilnam.

Venator.

Šķaņu māksla.

Džeraldā Kāzinova koncerts bija pulcīnājis pilnu konservatorijas zāli ar židiem. Dziedātājs dabūjis krietnu balsi skolu, tomēr

